

The Holy See

KATEHEZA PAPE FRANJE

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 25. kolovoza 2021.

[[Multimedia](#)]

Poslanica Galaćanima – 6. Opasnosti Zakona

Braćo i sestre, dobar dan!

Poslanica Galaćanima izvješćuje o prilično iznenađujućem događaju. Kao što smo čuli, Pavao kaže da je prekorio Kefu, to jest Petra, pred zajednicom u Antiohiji, jer njegovo ponašanje nije bilo dobro. Što se to tako ozbiljno dogodilo da je natjeralo Pavla da se oštro obruši čak i na Petra? Možda je Pavao pretjerao, možda je dao previše oduška svojoj naravi i nije se uspio suzdržati? Vidjet ćemo da tomu nije tako, nego da je ponovno u igri odnos između Zakona i slobode. I na to se moramo vraćati mnogo puta.

Pišući Galaćanina, Pavao namjerno spominje zgodu koja se dogodila u Antiohiji nekoliko godina ranije. Želi podsjetiti kršćane iz tih zajednica da nipošto ne smiju slušati one koji propovijedaju nužnost obrezanja te dakle pasti „pod Zakon“ sa svim njegovim propisima. Sjetimo se da su to propovjednici fundamentalisti koji su došli tamo i stvarali pomutnju te ujedno unosili nemir u tu zajednicu. Petar se našao na meti kritike zbog njegova vladanja prilikom sudjelovanja na gozbi. Židovu je Zakon branio blagovati s nežidovima. No, sâm je Petar, jednom drugom prigodom, otišao u Cezareju u kuću satnika Kornelija, premda je znao da krši Zakon. Tada je rekao: „meni Bog pokaza da nikoga ne zovem okaljanim ili nečistim“ (*Dj 10, 28*). Kad se vratio u Jeruzalem, obrezani kršćani koji su bili vjerni Mojsijevu Zakonu prekoravali su Petra zbog tog njegova vladanja, ali on se pravdao govoreći: „Sjetih se tada riječi Gospodnje: ‘Ivan je’, govoraše on, ‘krstio vodom, a vi ćete biti kršteni Duhom Svetim.’ Ako im je dakle Bog dao isti dar kao i nama koji

povjerasmo u Gospodina Isusa Krista, tko sam ja da bih se smio oprijeti Bogu?“ (*Dj 11, 16-17*). Sjetimo se da je Duh Gospodnji došao u tome trenutku u Kornelijevu kuću dok se Petar u njoj nalazio.

Nešto slično se dogodilo također u Antiohiji u Pavlovoj prisutnosti. Prije toga Petru nije bio problem sjediti za stolom s kršćanima koji su došli iz poganstva; kad su, međutim, u grad došli neki obrezani kršćani iz Jeruzalema – oni koji su dolazili iz židovstva – tada to nije više činio, kako se ne bi ponovno našao na udaru njihovih kritika. I u tome se sastoji njegova pogreška: više je pazio na kritike, na to da ostavi dobar dojam. A to se nije nimalo svidjelo Pavlu, među ostalim zato što su se za Petrom povodili drugi učenici, prije svih Barnaba, koji je s Pavlom navijestio evanđelje upravo Galaćanima (usp. *Gal 2, 13*). Petar je, htio-ne htio, tim svojim vladanjem – sad ovako, sad onako... nejasnim, netransparentnim – izazvao nepravednu podjelu u zajednici: „Ja sam čišći... ja idem ovim putem, moram ići tako, to se ne smije...“.

Pavao u svome prijekoru – i tu je bît problema – koristi izraz koji daje ući u meritum njegove reakcije: *licemjerje* (sup. *Gal 2, 13*). To je riječ koja se mnogo puta ponavlja: *licemjerje*. Mislim da svi znamo što znači. Opsluživanje Zakona od strane kršćana dovodi do tog dvoličnog ponašanja protiv kojeg se apostol želi snažno i uvjereno boriti. Pavao je bio ispravan, imao je svoje mane – mnoge, bio je užasnog karaktera – ali je bio ispravan. Što je licemjerje? Kad mi kažemo: pazite, ovaj je licemjer, što time želimo reći? Što je licemjerje? Može se reći da je to *strah od istine*. Licemjera muči strah od istine. Radije se pretvara nego da bude to što jest. To je kao neko uljepšavanje duše, uljepšavanje u stavovima, uljepšavanje u načinu postupanja: tu nema istine. „Bojim se biti to što jesam i skrivam se tim stavovima“. A ta prijetvornost sprječava hrabrost otvoreno govoriti istinu i tako lako bježi od obveza da je se govori uvijek, posvuda i usprkos svemu. Prijetvornost vodi to toga: do poluistina. A poluistine su prijetvornost: jer istina je ili istina ili nije istina. A poluistine su taj način postupanja u kojem nema istine. Pojedinač se radije, kao što sam rekao, pretvara nego da bude to što jest, a ta prijetvornost sprječava tu hrabrost otvoreno govoriti istinu. I tako bježi od obaveze – a to je zapovijed – uvijek govoriti istinu, govoriti je posvuda i govoriti je usprkos svemu. U okruženju u kojem su međuljudski odnosi obilježeni formalizmom, lako se širi virus licemjerja. Osmijeh koji nije od srca, onaj trud biti dobar sa svima, a zapravo ni s kim...

U Bibliji nalazimo više primjera borbe protiv licemjerja. Lijepo svjedočanstvo borbe protiv licemjerja pruža stari Eleazar, od kojeg su tražili da se pretvara da jede meso žrtvovano poganskim bogovima kako bi spasio svoj život: da se pretvara da jede, ali da ne jede. Odnosno da se pretvara da jede svinjsko meso, ali da mu prijatelji pripreme neko drugo. Ali, taj bogobojažni čovjek odgovorio je: „Ne dolikuje našoj dobi pretvarati se, pa da mnogi mladići pomisle kako je Eleazar sa devedeset godina prešao na tuđinske običaje. Zbog svog pretvaranja da spasim ono malo prolaznog života, mogli bi i sami zastraniti, a ja bih tako na svoju starost navukao ljagu i sramotu“ (*2 Mak 6, 24-25*). Iskren je, ne ide putem licemjerja. Kako lijep tekst za razmišljanje o tome kako se kloniti licemjerja! U evanđeljima se također izvješćuje o raznim situacijama u kojima

Isus snažno kori one koji se izvana čine pravednima, ali iznutra su puni laži i bezakonja (usp. *Mt* 23, 13-29). Ako nađete danas malo vremena pročitajte 23. poglavlje Evanđelja svetoga Mateja i vidjet ćete koliko puta Isus kaže: „licemjeri, licemjeri, licemjeri“ i tako raskrinkava licemjerje.

Licemjer je osoba koja se pretvara, laska i vara, jer živi s maskom na licu i nema hrabrosti suočiti se s istinom. Zato nije sposoban istinski ljubiti – licemjer ne zna voljeti – ograničava se na život egoista i nema snage jasno i otvoreno pokazati što mu je u srcu. Mnogo je situacija u kojima može doći do licemjerja. Često se skriva na radnome mjestu, gdje se želi biti naizgled prijatelj s kolegama, a natjecateljstvo dovodi do toga da se radi iza njihovih leđa. U politici nije neobično pronaći licemjere koji žive dvostrukim životom, jednim javnim, a drugim privatnim. Licemjerje u Crkvi napose zaslužuje svaku osudu, ali nažalost i u njoj je ima, mnogo je licemjernih kršćanâ i služiteljâ. Nikad ne smijemo smetnuti s uma Gospodinove riječi: „Vaša riječ neka bude: ‘Da, da, – ne, ne!’ Što je više od toga, od Zloga je“ (*Mt* 5, 37). Braćo i sestre, razmišljajmo danas o tome što Pavao osuđuje i što Isus osuđuje: licemjerje. Ne smijemo se bojati biti istinoljubivi, govoriti istinu, slušati istinu, suobličavati se istini. Tako ćemo moći ljubiti. Licemjer ne zna ljubiti. Djelovati nasuprot istini znači ugroziti jedinstvo u Crkvi, ono za koje je sam Gospodin molio.

Apel

U Tokiju su jučer započele Paraolimpijske igre. Upućujem svoj pozdrav sportašima i zahvaljujem im što svima pružaju svjedočanstvo nade i hrabrosti. Oni, naime, jasno pokazuju kako zalaganje u sportu pomaže prevladati naizgled nepremostive teškoće.